

מסורת הש"ס

(א) [ע"י היטב מגילה ה,] (ב) [לקמן ת,ה] (ג) [לקמן ת,ה] (ד) [מסופתה פ"א לקמן ת,] (ה) [בפ"א: ושעה אחת, ח] (ז) שנה הוא י"ב חדש כ"ל וי"ג וספוטוה הוא י"ב,

נוסחת הריב"ן

[א] ימיה: [ב] שנה לימים דכתיב קרא עד מלאת הימים חדש הוא דמנינן לימים כ"י: [ג] מכאן: [ד] אומרים אס יס: [ה] דלא בעי לקבל עליו כמנן הימים אלא עד ג' יום בלבד והאי דקאמר מכלן ועד מקום פלוני דמשמע כתיב: [ו] רבה: [ז] מכלן: [ח] [דלא אריכא ליה דרך] ליתא כתיב: [ט] שמתא: [י] של שלשים שלשים: [יא] שלשים ושלשים: [יב] דמי לא תנן: [יג] הרי זה מיר: [יד] אוני כפרים דהכי מתקנן ליה בנבא מילתא: [טו] מלתא כ"י: [טז] מכלן ועד מקום פלוני דמי: [יז] ופילו אמר כ"י: [יח] בכוף כל שלשים: [יט] ויהא: [י"א] רבא אמר: [כ] גבי אוני ופרסי: כאן שלשים שלשים: [כב] דמתקנן: [כג] דקמ"ל דלילא: [כד] כמכלן: [כה] אמרנא: [כו] כמ"ד אריכא לי הא מלתא כמכלן ועד סוף העולם אכל כ"י: [כז] דמנין מהלך: [כח] ויום א' או ושעה אחת או ומחלה: [כט] ותיב שמי דאפילו למתן דלאמר הריני מיר שעת אחת אין מירות פחות משלשים יום אכל אמר הריני מיר ל' יום וא' או ל' ושעה אחת אינו חייב אלא כמנן הימים שקבל עליו הסי' דהוהאר ליתא כתיב: [ל] מירות אחת: [לא] נמי עליה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אין זו מיר עולם (אלא מיר לעולם) ח"מ"מ וי"ב זו יאה ג' כשי"א אכל מזהבי הכרמ"ס פ"ג דמיר מנזאר דל"ג ליה: (ב) רש"י ד"ה מי מנינן ויהא מלאת הימים חדש: (ג) ד"ה אמר וכי דאפילו אמר וכי פחותה מל' יום או: (ד) ד"ה וקפריך ובי' שלשים שלשים ויהא: (ה) ד"ה הריני וכי הרי זה מיר: (ו) ד"ה והתנא וכי חיי כ"י הס"ד והס"כ מה"ד אפי': (ז) ד"ה רבא אמר וכי שמי התם כ"י טעמא וכו' והוא בעל כ"י חדא מירות בלבד הוא כ"ל ותיבת היא נתקח: (ח) בא"ד ועד סוף העולם כמבאר ועד סוף העולם אכל הימים: (ט) ד"ה אמר הריני מיר ויום אחד דבר שמי מירות וכו' או אחת ומתא דקאמר ודור מוצה שבמירות חיילא עליה נדירות שניה ודחיב שתיים נזיר אמר הריני:

הגהות התוספות

- ג"ל בעולם. 2. מ' הריני כמכלן. 3. ג"ל ועולם. 4. ג"ל חמש מאות שנה.

פ' הרא"ש

וראימא שנה. שפעמים צריכין למלאות חסרון השנה בימים יש פעמים השנה היא שני' ימים ופעמים שני' ופעמים שני' והוה מצי לשנויי תפשת מרובה לא תפשת שנה מי מנינן לימים אין משלימין

השנה בימים כי החדש פעמים ממלאין אותו ופעמים מחסרין ומתוך זה יגינוי ימי השנה לשנ' או לשני' או לשני' אבל משלימים אותה בחדש שפעמים מעברין אותה ומוסיפין עליה חדש כדאמרי רבנן התם דקסברי דחדשים אתה מונה להשנות שנת הלבנה לשת התמה וממתנים עד שיגיע מותר ימי החמה על ימי הלבנה לחדש אחד ומוסיפין חדש א'. ואי אתה מונה בכל שנה ימים להוסיפין על שנת הלבנה להשוותן לשנת חמה. א"צ חדשים אתה מונה לשנה שפעמים יש בשנה שתיים עשרה חדשי' ופעמי' י"ג ל'. ואם אמר קונם פירות האלו עלי שנה מונה מחדש שעומד בו עד חדש זה לשנה האחרת בין שהיא פשוטה בין שהיא מעוברת ואינו מונה ימים לשנה להוסיף על יב"ח עד שס"ה ימים: ואמאי והא עד סוף העולם קאמר ומשפט עליה נדירות עד סוף עולמו: אריכא לי כ'י. נדירות אחת שקבלתי עלי כבד עלי ודומה לי כאילו הוא עד סוף העולם וכיון דמצינא לתרצה דבוריה הכי הוה דסתם נזיר להלך: פחות מל' יום. אם יש עד אותו מקום פחות ממהלך ל' יום אין נזיר פחות ל' יום ואם יש יותר הרי הוא נזיר כמנן הימים: הכא נמי אריכא לי מלתא נזירי' שקבלתי עלי נראה לי ארוך וכבד כמכאן ועד מקום פלוני: שהחזיק בדרך ומסתמא כדי להשמר מסכנת הדרך קיבל עליו נדירות כמנן ימי הדרך:

כל כנויי נדירות

וראימא שנה. שזריכה למלאות דפעמים ‏[איהיה שני"ג ופעמים שני"ד ופעמים שני"ה‏]. **מי מנינן**. שנה לימים זוהכל כתיב עד מלאת (ו) ימי חדש הוא דמנינן לימים ומשום הכי אמרינן דבשגלים של חדש איירי קרא אכל לא לשנה שאין מונין לה לימים אלא לחדשים: **בתנ"י אמר הריני נזיר אחת קטנה**.

לא תהא פחותה משלשי' יוס

(א) ואפילו אמר הריני נזיר יוס אחד הרי זה נזיר ל' יוס לפי שאין נדירות פחותה משגלים. או שאמר הריני נזיר אחת גדולה אפילו אמר שתהא גדולה מכאן ועד סוף העולם הרי זה אינו נזיר אלא שלשים יוס כדאמר בגמ' דאי אמר הכי משמע דאמר אריכא עליה דהא נדירות דשלשים יוס כמכלא עד סוף העולם: **גמ'** ‏[דאס יש מהלך עד אוסו מקום פחות משגלים יוס הרי זה נזיר שלשים יוס‏]. דלעולם אין נדירות פחות משגלים. ואס יש משס עד מקום פלוני יותר ממהלך ל' יוס כגון ארבעים יוס או ל' יוס הרי זה נזיר כמנן הימים דהוי כמאל דאמר הריני נזיר עד מ' יוס וא עד ג' י' **וראימא אימא הכא נמי**. כי אמר מניכן ועד מקום פלוני ‏[דמשמע כמאל דאמר אריכא לי‏]. דהא מילתא נדירות דשלשים יוס כמהלך ל' דמכלא ועד מקום פלוני: **אמר וזרעא**. התם ליכא למימר הכי דכשהחזיק בדרך כבר עסקינן דהואיל והחזיק בדרך וקאמר מכלא ועד מקום פלוני מוכחא מילתא דלעשתא דליהוי מיר כל זמן שיהא בדרך קאמר ועוד כיון דהחזיק בדרך ליכא למימר דאריכא ליה מילתא ‏[דמכלא ועד מקום פלוני דהא חזינן דולא אריכא ליה דרך דהחזיק בדרך כבר‏]. וקפריך אמנתי' גופא דמכלא ועד מקום פלוני ולהוי כל פרסה ופרסה.

חד נדירות דלמלא האי דקאמר מכלא ועד מקום פלוני כל מנין פרסאות יוס מכאן ועד מקום פלוני קבל עליו נדירות של (א) ‏[שלשים ויהא מגלה כסוק כל שלשים יא‏]. ויביא שלשה דבמות ואי הוה עד התם מלא פרסאות ליהוי נזיר מאה נדירות: **וליהוי כל אוונא ואוונא**. דאריכא ממקום פלוני עד כאן

כאילו קבל עליה חדא נדירות לכל אוונא דאי הוו עשרים אוונות לייחזי בכל עשרים של שלשים שלשים דמילתא דעבידא היא דמנו אינשי אווני כמה אוונות יש מכאן ועד מקום פלוני בדכל מקום מנו אווני ממח של כך שכולן תלויין לכך ולסס השך דמיר ולסס פורעין המס. ואוונא לועזין בני אדם קונטרסד"א וכמו תאנא שילה (יהושע טו) וכמו תאנאה מי ישיבנה (ירמיה ב)‏‏: ‏[י"מי לא סנן‏]. כזי האי גוונא: **הריני נזיר כעפר הארץ וכשיער ראשי הרי ג'י** ‏[י"ב‏]. **נזיר לעולם**. ומגלה אחת לשגלים יוס דמשמע דלאמר הרי עלי נדירות כמנין שיער ראשי יד: **כל מילתא דאיו ביה קיומא**. כגון מכלא ועד מקום פלוני לא קתני דליהוי כמאל דמקבל עליה נדירות שיהא מגלה כסוק כל שלשים ושלשים אלא כמאל דמקבל עליה חדא נדירות אריכתא יוס עד מקום פלוני: **וסנאיל**. דמסייע הריני נזיר כל ימי חיי וכו' ‏[י"א‏]. **אמר הריני נזיר עד מאה שנה או עד אלף שנים אין זה מיר עולם** שיהא מגלה כסוק ‏[י"ה‏]. **השלשים: אלא נזיר לעולם**. דכחא נדירות אריכתא דמי ואינו מותר בתגלגלת כל ימיו. אכל היכא דלית ביה קיומא כגון כשיער ראשי וכחול היס דאין לדבר קיומא איכא למימר דלהכי אמר הכי דנדירות הרבה קבל עליו כמנין שיער ראשו יא והוא מגלה אחת לשגלים יוס: ‏[י"ר‏]. **אמר שאני שערות הואיל ומוגדלות זו מזו**. איכא למימר דלמנין שערות קיבל עליו נדירות הרבה ולכן מגלה אחת לשגלים אכל זאווונא ופרסי ליכא למימר הכי דהא ליתגור מוגדלות זו מזו דקדנא דלרעא חד הוא איכא למימר חד נדירות אריכתא קיבל עליו כשיעור הימים שמיכן עד מקום פלוני: **גבי יומי נמי**. כי אמר כמכאן עד מקום פלוני אימא נמי כמנין הימים קיבל עליו נדירות של ‏[י"א‏]. שלשים דהא יומי מיפסקי מהדדי כדכתיב ויהי ערב ויהי צקר יוס אחד: **הסס**. דכתיב קרא וכו' אחד לאו משום כז'דלפיפסוק מהדדי אלא האי דקאמר שהוא יוס אחד ‏[י"ד‏]. דקיימנא לן דליליא וייממא חד הוא שגליליה הולכת אחר היום ולעולם לא מיפסקי מהדדי ומשום הכי ללכא למימר כדאמרינן אלא חדא נדירות אריכתא כמיכן ועד מקום פלוני קיבל עליו: **רצא אמר למא לך לאקשווי כוני האי שאני הסס**. טעמא מאי אמר כמ"ד אריכא לי מילתא ‏[י‏]. דמיכן ועד סוף העולם ואינו נזיר אלא שלשים דהא קאמר אחת דמשמע חדא נדירות היא בלבד הוא דקאמר והואיל דקאמר חדא לא אפשר דלא ‏[י"א‏]. אמרינן דהכי משמע האי דקאמר מיכן ועד סוף העולם ‏[י‏]. אכל היכא דקאמר מיכן ועד מקום פלוני ולא אמר אחת לא אפשר דלמינא לך דקביל עלייה בצייר ‏[י"א‏]. דמהלך הימים דאיכא מאותו מקום עד אותו מקום פלוני: **בתנ"י אמר הריני נזיר ויוס אחד**. ‏[י‏]. נזיר שמי נדירות דכיון דלאמר הריני נזיר חייילא עליה נדירות ראשונה וכי הדר ואמר ‏[י"א‏]. יוס אחד או שעה אחת או אחת ומחאה בצמידות חיילא עליה נדירות שניה ותייב שתיים ‏[י"א‏]. דקאמר ועוד מחאה דכי אמר הריני נזיר אחת חל עליו נדירות אחת וכי חזר ואמר ומחאה חל עליו נדירות שניה אכל אס אמר הריני נזיר שלשים ואחד או שלשים ושתים‏]. כיון שפירש אינו נזיר שתיים אלא כמנין הימים שקבל עליו: **גמ'** **למה לי למיסנא כל הני**. דמחייב צה נדירות שתיים ליתני חדא ומינה ידענא לאחריני: **לריכי**. דאי הוה תמי הריני נזיר ויוס אחד הוה אמנינא הכא הוא דלאמרינן דמחייב בשתי נדירות דכי אמר הריני נזיר חייילא עליה נדירות ל' והאי דהדר ואמר ויוס אחד אדעתא דנדירות אחרינתי קאמר ליה לפי שאין נדירות ליוס אחד דהוי כמאל דאמר הריני נזיר יוס אחד דחייילא לא עליה נמי נדירות שלשים: **אכל כי אמר הריני נזיר ושעה אחת**. אימא דתיהוי כמ"ד שלשים ואחד קמ"ל:

פרק ראשון נזיר

ז.

וראימא שנה. דיש שנים מלאים ומרובים צימים כשהחדשים מלאים ויש פחותין כשהם חסרים: **שנ"ים** **מי מונינן ליימים**. בתמיה א ‏[א‏]. ‏[ושאיטה הוא וכו'‏]. חדשים אחת ממשבז לשנים. וכשהן מעברין מוסיפין חדש ולא ימים כ' או ט"ו והכל כתיב עד מלאת הימים הלכך ודאי בחדש מיירי: **הריני נזיר אחת גדולה הריני נזיר אחת קטנה**. כלומר לא שנה כי אמר גדולה ולא שנה כי אמר קטנה ואפילו אמר מכאן ועד סוף העולם לא הוי נזיר אלא שלשים יוס וגדולה דקאמר כלומר גדול עלי הנדירות דטריחא עלי או קטנה כלומר דלא טריחא עלי כלל: אפי' מכאן ועד סוף עולם. ‏[בגמרא מפרש דטריחא ואריכא לי מלתא כמכאן ועד סוף העולם: **וראימא** **והא מכאן ועד סוף העולם קאמר**. פירוש וליהוי נזיר לעולם ומשני הכי קאמר הריני' כלומר אריכא לי האי מילתא כו' לעולם‏]. חד נדירות קביל עליה לקולא דהכי משמעט טפי דאס הוא ר"ל מכאן ועד סוף העולם היה לו להזכיר מנין סוף העולם דיועד הוא שפיר דהעולם יש בו חמש מאות‏]. מהלך ויהי לו לומר חמש מאות שנים ולפיכך אזלינן לקולא כ"י:

מכאן ועד מקום פלוני אומרים כמה ימים עד מקום פלוני פחות משלשים יום נזיר שלשים יום. פ"י דלא גרע מקיבל נדירות יוס אחד דהוי נזיר שלשים יוס ואס לאו הוי מיר כמנין הימים או מ' או ג' יוס ואמאי ה"ג נימא אריכא לי מילתא כמכלא ועד מקום פלוני ולא יהיה אלא ל' יוס ואפילו יקיים ג' יוס עד מקום פלוני ‏[ומשני‏]. כשהחזיק בדרך וקבל עליו דמסתמא מפני אונסי הדרך קבל עליו נדירות להנלל מסכנת הדרך לכן מהלך הימים עד מקום פלוני: וליהוי

נזיר ושעה אחת הריני נזיר אחת ומחצה ה"ז נזיר שתיים: **גמ'** **למה לי למיתנא כל הני צריכי דאי תנא הריני נזיר ויוס אחד הכא הוא דאמר' אין נדירות ליום א' אממו להכי קמני תרתין אבל הריני נזיר ושעה אחת לימני ל' ואחד יום קמ"ל ואי**

נזיר ושעה אחת הריני נזיר אחת ומחצה ה"ז נזיר שתיים: **גמ'** **למה לי למיתנא כל הני צריכי דאי תנא הריני נזיר ויוס אחד הכא הוא דאמר' אין נדירות ליום א' אממו להכי קמני תרתין אבל הריני נזיר ושעה אחת לימני ל' ואחד יום קמ"ל ואי**

נזיר ושעה אחת הריני נזיר אחת ומחצה ה"ז נזיר שתיים: **גמ'** **למה לי למיתנא כל הני צריכי דאי תנא הריני נזיר ויוס אחד הכא הוא דאמר' אין נדירות ליום א' אממו להכי קמני תרתין אבל הריני נזיר ושעה אחת לימני ל' ואחד יום קמ"ל ואי**

ראשון הגון. והתניא בנחותא הריני נזיר כל ימי חיי הריני נזיר עולם ה"ז נזיר עולם בין שאמר הריני נזיר כל ימי חיי בין שאמר הריני נזיר עולם הוא נזיר עולם ומיקל בכתר ומביא קרבן משום דלית ליה קיצותא ק' שנה או אלף שנים אע"ג דלא יאריך כל כך ימים כיון דאית ליה קצותא הוא נזיר לעולם ואינו מגלה כל ימי חייו ולא אמרינן חדא נזירי' קיבל עליו: שאני שערות הואיל ומובדלות זו מזו. הלכך אמרינן דנדירות כמנין שערות קבל עליו אבל מכאן ועד מקום פלוני סודא דאירעא חד הוא ופרץ יומי נמי מובדלים זה מזה והור"ל למימר דבמנין ימים קבל עליו שאני התם דקתני הריני נזיר אחת אפריכא ‏[קמייתא‏]. קאי דפרץ הוא עד סוף העולם קאמר ומשני דהא דקתני ברישא א' גדולה ואחת קטנה אחת קאי נמי אסיפא דקאמר הריני נזיר אחת מכאן ועד סוף העולם הלכך נזיר אחת קבל עליו אלא דאריכא ליה מלתא כמכאן ועד סוף העולם: הריני נזיר ויוס אחד הריני נזיר ושעה אחת הריני נזיר א' ומחצה ה"ז נזיר שתיים ‏[באחד‏]. מאלו (הנדירות) הלשונות שאמר קיבל עליו ב' נדירות ומגלה לטוף שלשים ונותנ נדירות אחת דכיון דאמר הריני נזיר קבל עליו נדירות אחת וכי אמר תו ביום אחד הרי יש כאן נדירות אחת דאין נדירות פחות מל' יום וכאילו אמר הריני נזיר ל' יום דאין א' חשוב כל' אחד

עין משפט ונר מצוה

לד א מיי פ"א מהלסת קדוש החדש ה' כ: לה ב מיי פ"ג מהל' נדירות הלכה א סנה לאין רמג: לז ג ד מיי שס הלכה ה: קז ה מיי שס הלכה יא: לה ו מיי שס הלכה מ:

תורה אור השלם

- החזק הזה לבב ראש יחדשים ראשון הוא לבב יחדשי השנה:

- והקרא אלהים לאור יום ולחשוך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד: בראשית א ה

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] בתוס' ד"ה שנים מי מונין לימים בתמיה (ושאיטה הוא וכו') י"ב ושינויה הוא כ"ל ועי' ח"מ:

לעזי רש"י

קונטרסד"א. חבל ארץ.

מוסף רש"י

מונין שאין מוניין ימים לשנים. כגון דלאר קוים יין שאני טועם לשנה, מונה י"ב חדש מיום ליום, ואס נדר בחדש בניסן אכור עד אחד בניסן כהא, אע"פ שעדיין יש י"א יום שמונת התמה ימירין על ימות הלילה או פעמים שאטו עושין חדשים סמקין (ומגידה ג.) שיעור ראשי. דלאמרינן מירות כשער ראשו קבל עליו והרי זה מיר עולם לפי ששערות ראשו מרובין משני חיייו ויהא מגלה כל ימיו אחת לל' יוס ויזיל קרבן (דקס"ח. ח.) אפילו מאה שנה כו' אין זה נזיר עולם. דמלא נדירות אריכתא הוא דהויא, משום דלית ליה קיומא ‏[דקס"ח. ח.‏].

פ' הרא"ש (המשך)

ולימא כל פרסה ופרסה הוי נזיר אמכאן ועד מקום פלוני קפריך דנימא דקיבל עליו מנין נדירות דמנין פרסאות עד מקום פלוני ואמנתי' דכשרא ראשי קא סמך וגטר לאיתווי עד קושיא דבסמוך: להוי כל (ג) אוונא ואונתא חד נזיר דניהי דלא מנו פרסי מ"מ מנו שיעור מהלך הימים ונימא שקיבל עליו נדירות כמנין הימים הריני נזיר כשער ראשי ה"ז נזיר עולם שקבל עליו נדירות כמנין שער ראשו ומגלה כל ל' יום ומביא קרבנותיו: כל מלתא דאית ליה קיצותא לא קתני. דבר שער נזיר קצבה כמו מכאן עד מקום פלוני לא אמרי' שקיבל עליו נדירות כמנין הימים שמכאן עד אותו מקום אבל שער ועפר וחול דבר שאין לו קצבה אין לומר שקיבל עליו נדירות א' כמנינן כי אין להם נזיר הלכך ודאי חילוק נזיר יש כאן לכל א' נדירות או י"מ דאמנתי' דמכאן ועד סוף העולם קא פריך דנימא דקיבל עליו נדירות כמנין פרסאות או מהלך ימים כמכאן ועד סוף העולם ומפ' דאית ליה קיצותא דמהלך ת"ק שנה הוא העולם ולשון ראשון הגון. והתניא בנחותא הריני נזיר כל ימי חיי הריני נזיר עולם ה"ז נזיר עולם בין שאמר הריני נזיר כל ימי חיי בין שאמר הריני נזיר עולם הוא נזיר עולם ומיקל בכתר ומביא קרבן משום דלית ליה קיצותא ק' שנה או אלף שנים אע"ג דלא יאריך כל כך ימים כיון דאית ליה קצותא הוא נזיר לעולם ואינו מגלה כל ימי חייו ולא אמרינן חדא נזירי' קיבל עליו: שאני שערות הואיל ומובדלות זו מזו. הלכך אמרינן דנדירות כמנין שערות קבל עליו אבל מכאן ועד מקום פלוני סודא דאירעא חד הוא ופרץ יומי נמי מובדלים זה מזה והור"ל למימר דבמנין ימים קבל עליו שאני התם דקתני הריני נזיר אחת אפריכא ‏[קמייתא‏]. קאי דפרץ הוא עד סוף העולם קאמר ומשני דהא דקתני ברישא א' גדולה ואחת קטנה אחת קאי נמי אסיפא דקאמר הריני נזיר אחת מכאן ועד סוף העולם הלכך נזיר אחת קבל עליו אלא דאריכא ליה מלתא כמכאן ועד סוף העולם: הריני נזיר ויוס אחד הריני נזיר ושעה אחת הריני נזיר א' ומחצה ה"ז נזיר שתיים ‏[באחד‏]. מאלו (הנדירות) הלשונות שאמר קיבל עליו ב' נדירות ומגלה לטוף שלשים ונותנ נדירות אחת דכיון דאמר הריני נזיר קבל עליו נדירות אחת וכי אמר תו ביום אחד הרי יש כאן נדירות אחת דאין נדירות פחות מל' יום וכאילו אמר הריני נזיר ל' יום דאין א' חשוב כל' אחד

^[1] וכן פרש"י בתגולה דף ה, ב, מסוף לשון דכינו כאלן נראה דגרים ולהכי כל יומא ויומא חד מיר וכו"ע